

ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА

ИЗБОРНА КОМИСИЈА

Поштовани,

Као кандидат за изборног члана Високог савета судства из реда судија виших и привредних судова, достављам Вам свој Програм који садржи теме и питања из надлежности Високог савета судства које сам препознала као значајне, као и предлоге за њихово превазилажење и решавање.

У Новом Саду,
20.10.2020.године

Кандидат за изборног члана Високог савета судства,
Ивана Јосифовић
Судија Вишег суда у Новом Саду

ПРОГРАМ

Кандидата за изборног члана Високог савета судства
из реда судија виших и привредних судова

Ивана Јосифовић, судија Вишег суда у Новом Саду

Поштоване колегинице и колеге, уважене судије Републике Србије,

Имам жељу која произилази из одговорности према функцији за коју сам се кандидовала, као и из поштовања према Вама чије поверење настојим да задобијем, да Вам представим своје виђење тема, проблема и питања из надлежности Високог савета судства које сам препознала као важне и да понудим начине за њихово решавање и превазилажење.

Судска власт, као трећа грана власти, једина трајна и неизложена изазовима и ризицима периодичног избора и реизбора, бар како би морала да буде, кроз своје представнике, судије, у име народа одлучује о најзначајнијим питањима и проблемима сваког грађанина. Због тога је важна не само нама који смо њени носиоци, већ и онима због којих смо изабрани. Суочена са тим теретом, одговорношћу и привилегијом нужно захтева константан и предан рад на учвршћивању и унапређењу своје самосталности и независности, као и на очувању и подизању угледа и достојности које су у годинама за нама на најразличитије начине, небирајући средства многи покушавали да уздрмају. С тим у вези сматрам да је нужно наставити са преданим радом у том правцу, као и **неуморно предузимати нове мере ради враћања старог и стварајући нови сјај судијској функцији.**

1. Заштити судије - Како све судије, генералним и превентивним поступањем, тако и сваког појединог судију који би био изложен притисцима, нападима и увредама. Напади на судску независност и самосталност прете са разних страна и свака је на свој начин опасна и најопаснија. Било да она долази од неке друге гране власти, медија, невладиних организација, економских моћника или какве друге интересне групе, једнако је угрожавајућа. Оне се манифестују кроз непримерене изјаве, посредне или директне притиске, непозване упливе у решавање питања, или још опасније, фабриковањем проблема у правосуђу од стране неовлашћених трећих лица и организација, проношењем неистинитих или непроверених информација, креирањем негативног јавног мњења о судијама у циљу унижавања судског система. Свако угрожавање судијске независности неминовно за собом носи опадање поверења грађана у правосуђе, што може да одговара само онима који су се отуђили од закона и права, а никако ни судијама ни грађанима. **Задатак Високог савета судства је да сваку такву појаву препозна, јавно осуди и предузме мере за санирање штетених последица.** Овим не желим да кажем да судије без икаквих последица и одговорности могу да предузимају било какве поступке, већ да нико сем органа гоњења или дисциплинских органа, није властан да суди судијама било путем медија, пројеката, или на неки други понижавајући и угрожавајући начин који не обезбеђује потребан ниво законитости и поштовања.

2. Одговорност судија - С друге стране мора се радити и на подизању свести судија о сопственој одговорности и дужности чувања угледа суда и судског

достојанства како на раду тако и у сфери приватног и евентуално јавног живота. То је најплодоноснији начин борбе против недозвољених утицаја - јачањем сопствених квалитета који би били штит од сваког покушаја напада. Високи савет судства би кроз доследан рад својих органа требао да увери све да ће сâм, у оквиру своје надлежности а у складу са законским прописима, одговорно решавати унутрашње проблеме без потребе да се то чини кроз неке пројекте, налоге представника извршне власти или путем злоупотребе медија.

3. Сарадња са медијима - Говорећи о медијима, јако је важно остваривати што бољу сарадњу и судове, као и сам Високи савет судства, **отворити према јавности** како би се на првом месту слала позитивна слика о раду судова која је неспорно у највећој мери таква, а с друге стране показујући да се у судству не раде закулисне ствари које би требало крити од очију јавности. Критички однос јавности према судству је легитиман и пожељан, али мора бити у законским и моралним оквирима. Сматрам да Високи савет судства треба да има активнију улогу у томе.

4. Материјални положај - Истрајавам у захтеву да се и **плате судија** уподобе степену одговорности и оптерећености које судије имају у раду, те да и у пракси реално заживи одредба чл.4 Закона о судијама према којој судија има право на плату у складу са достојанством судијске функције и његовом одговорношћу, те да плата судије значи гаранцију његове независности и сигурности његове породице. Залагаћу се за побољшање положаја судија и кроз иницирање Измена и допуна Закона о судијама са захтевом да се област материјалне независности судија свеобухватно реши *тим* законом и да се више не оставља простор за различита тумачења, која како се испоставило, иду на штету судија када се ради о исплатама накнада зарада за време коришћења годишњих одмора и других одсустава, а које измене би требало да обухвате и право на регрес за коришћење годишњег одмора који је признат носиоцима правосудних функција у земљама у окружењу. Поред тога, сматрам да треба иницирати и другачији обрачун зарада и начин утврђивања основица за плате судија, који би представљао реалан однос учешћа и значаја ефикасног рада судова у општем расту економске моћи државе. Наиме, како од ефикасности рада судова и правне сигурности у многоне зависи и економска клима, сматрам да би судови требали сразмерно да учествују у успеху или ризику на начин да се основица за плате судија не утврђује Законом о буџету у неком номиналном износу већ да тај износ представља износ просечне зараде на територији Републике Србије за претходну годину који је јавно доступан податак Републичког завода за статистику, није произвољан и одражава реално стање у економској моћи, уз задржавање коефицијената одређених у чл.38 и 39 Закона о судијама.

5. Вредновање рада судија - Нарочито важно је питање **реалне оцене рада судија који би требало и морао да буде основни критеријум за напредовање** у каријери, односно евентуално дисциплинску одговорност и привремену забрану напредовања. Сви стремимо што објективнијим изборима носилаца судијске функције јер се тиме на првом месту ствара реалан основ за унапређење квалитета суђења и подизање угледа и значаја суда, а затим на адекватан и правичан начин задовољава и право судија да буду бирани у фер, транспарентним и спрам објективних критеријума спроведеним изборима. У ситуацији каква је већ дужи низ година, када се евалуација рада судија спроводи у поступку по основу важећег Правилника о критеријумима и мерилима за оцењивање рада судија и председника судова, ови захтеви нису испуњени у довољној мери. Наиме, ми који смо у судском систему, хтели то да признамо или не, врло смо свесни да није тачно да готово све судије *изузетно успешно обављају судијску*

функцију (примера ради на конкурс за један суд од 54 пријављених судија, 53 су оцењени највишом оценом а само један судија непосредно нижом оценом - успешно). Тиме се, приликом избора кандидата који ће напредовати, враћамо на првобитну полазну тачку, као да Правилник и не постоји, а то је да су практично сви истог квалитета рада, исте стручности, особљености и ажурности и долази се до неповољне ситуације у којој, начелно гледано, кандидати могу да буду бирани по дискреционој процени, а без реалног рангирања. Тиме се члановима Високог савета судства избија најзначајни инструмент приликом процене најбољих кандидата, јер су једини преостали критеријуми број гласова који је кандидат добио на седници судија (који може да представља само друштвени углед и омиљеност тог кандидата међу колегама или горе, резултат одређених лобирања или притисака унутар суда пред гласање), као и године стажа (које уз дужно поштовање, саме за себе, не морају нужно да значе и виши ниво квалитета кандидата). При том, Високом савету судства се не достављају ни статистички подаци о раду судије по којима би се могла направити процена и рангирање између 99% изузетно успешних кандидата, већ само оцена комисије. Дакле, **нужно је израдити прецизнији, одређенији, свеобухватнији Правилник** који би поред реалније и нијансираније оцене резултата рада, обухватио и друге активности и карактеристике судије. Свакако да сам свесна да су судије људи који обављају комплексан посао који се не може просто сажети у неку статистичку табелу, али нисам ни заговорник уравниловке и упросечавања резултата рада, који за собом оставља негативан и најчешће нетачан али ипак утисак произвољности приликом одабира кандидата за избор или напредовање.

6. Непосредност - Изузетно је значајан чест, непосредан и отворен однос између изборног члана Високог савета судства из реда, конкретно, виших и привредних судова, са судијама из тог нивоа, како би се на адекватан и погодан начин остварила повезаност и обезбедила размена информација, искустава, проблема и решења на релацији Високи савет судства - судије, због којих и постоји.

7. Стручно усавршавање - Пред судије се са основом поставља императив ефикасности. **Ефикасно суђење значи квалитетно и брзо, кумулативно.** Како би се овај захтев на свеобухватну корист у што већој мери задовољио, потребно је континуирано залагање и улагање у усавршавање судија, где препознајем важну улогу Правосудне академије. Кроз комуникацију са судијама о којој је претходно било речи, Високи савет судства би могао лакше и брже да препозна потребе за конкретним програмом усавршавања судија и запослених у судовима, те поред сагласности на програм сталне обуке ПА да Високи савет судства и иницира покретање одређених обука, те врши надзор над спровођењем.

8. Актуелност и прагматичност у решавању питања - Судовање је жив и активан процес који, поред редовних активности, са собом стално носи нове изазове, како у погледу прилагођавања на нове законе или системске прописе, тако и на новонастале ситуације. Високи савет судства може да помогне да се такве ситуације које доводе до застоја рада, отажавања услова и неравномерне оптерећености реше на погодан начин. **Актуелно је изражен проблем преоптерећености судова свих нивоа због једне врсте грађанскоправних спорова** који готово да доводи до блокаде судова, нарочито у појединим градовима где једна од парничних странака у тим споровима претежно има седиште. Поред других опција, мишљења сам да би се овај проблем, макар у другостепеном поступању по том основу, могао решити и одређеном, **пажљиво спроведеном делегацијом предмета** према судовима истог ранга а са мањом оптерећеношћу судија у тим судовима. Тиме би се равномерније искористили већ

постојећи како људски тако и економски ресурси, а резултат тога би био очигледан за све. У конкретним споровима, судска пракса је уједначена и не постоји бојазан од евентуално правне несигурности уколико би у другом степену решавали судови са различитих подручја. За растерећење и равномерну оптерећеност судија у другостепеном судовању, конкретно у вишим судовима у грађанској материји, била би значајна и **измена Закона о парничном поступку у погледу поновне процене и евентуалне измене горњег цензуса за спорове мале вредности**, смањивањем са садашње динарске противвредности износа од 3.000 на 1.000 евра. Ово имајући у виду да је у Републици Србији просечна плата око 500 евра у динарској противвредности, те да се не може са потребним степеном убеђења бранити теза да шестомесечна плата представља малу вредност. Тиме би се притисак и прилив предмета по жалби равномерније распоредио између судија другог степена виших и апелационих судова.

9. Одговорност у односу на приходе и расходе - Уочена је значајна активност судија, махом у првостепеном поступању где је овај проблем био израженији, на **плану решавања старих предмета**. Ступањем на снагу Закона о заштити права на суђење у разумном року, судије су подигле ниво дисциплинованости и ажурности у поступању и тиме **показале одговорност према буџету Републике Србије а тиме и према сопственим средствима**, с обзиром да се накнаде због суђења ван разумног рока исплаћују из буџета али из средстава која су намењена покрићу текућих расхода судова и јавних тужилаштава. Имајући у виду да се у 2019. години основица плата судија исплаћивала 70% из прихода буџета, а 30% из прихода остварених по основу наплате судских такси које припадају правосудним органима (за нередне године ће бити одређено новим Законом о буџету, али је основано претпоставити да ће и у будуће бити овакве или сличне расподеле сношења финансијског терета), важно је наставити са ажурирањем наплате судских такси и изналагањем најцелисходније методе за што вишу стопу наплативости. У том правцу треба подстаћи судије да се наплата судских такси врши благовремено и предано, да се не дозволи наступање застарелости наплате судских такси. Свесна оптерећености судија које поступају у првостепеном суђењу, овај проблем би се могао превазићи адекватном расподелом послова која би могла да укључи и ангажовање одређеног броја судијских помоћника који би били задужени овим послом и тиме растеретили судије које би имале више времена да се посвете раду на предметима, уз истовремено задржавање највишег нивоа наплативости судских такси.

10. Услови рада - Неопходно је истаћи и питање адекватних **смештајних капацитета достојних судијске функције, као и питање потребног броја судијских помоћника, приправника и административног особља**. Решавање ових питања претежно спада у надлежност Министарства правде, али је значајна улога Високог савета судства у препознавању потреба, сарадњи са релевантним државним органима и пружању помоћи из своје надлежности у циљу подстицања и ажурирања решавања ових проблема.

11. Судијски помоћници и приправници - Сматрам значајним питање подстицања освежавања и подмлађивања судског стручног кадра кроз промоцију идеје да дипломирани правници приправнички стаж обављају у судовима. Уочила сам драстичан пад броја приправника и волонтера у судовима што оцењујем као негативну појаву. Примера ради, пре нешто мање од 15 година када сам три године била шеф приправника у тада Окружном суду у Новом Саду било је 54 приправника и волонтера, а сада их у Вишем суду у Новом Саду има 16. Неспоран је интерес судства да добро обучени и вредни приправници након положеног правосудног испита остану у судовима

као судијски помоћници, било са циљем да постану будући носиоци судијске функције, било са циљем стварања квалитетног кадра каријерних сарадника и саветника. Свесна предлога Уставних амандмана и улоге Правосудне академије у том правцу, ово говорим имајући у виду петогодишњи мандат изборних чланова Високог савета судства а у вези са нацртом Уставног закона према коме би те измене у погледу улоге Правосудне академије као "one enter point" за носиоце правосудних функција, ступиле на снагу тек по протеклу пет година од усклађивања Закона о Правосудној академији са изменама Устава. Дакле, пред нама је још увек довољан период у ком бисмо могли стварати квалитетне наследнике који би касније били обучени и спремни да донесу одлуку о даљем току свог ангажовања у правосуђу. Квалитетни судијски помоћници, који су истим тим Уставним амандманима коначно правилно препознати као својеврсни правосудни а не државни службеници, биће у надлежности Високог савета судства који ће се старати о њиховим правима и потребама судова, за разлику од садашњег решења где ту улогу врши Министарско правде. У том смислу **треба се припремати за будућност правосуђа.**

С поштовањем,

Ивана Јосифовић
Судија Вишег суда у Новом Саду

